

Botanik Bahçesi'ne Bir Gezi

**İstanbul'da,
Kozyatağı'nda
otoyolların arasında
kurulmuş bir botanik
bahçesi var. Bahçe,
bu özelliğiyle
dünyada tek. Gelin
adı "Nezahat
Gökyiğit Botanik
Bahçesi" olan bu
bahçeye küçük bir
gezi yapalım.**

Fotoğrafta çiğdem bitkisini ve kimlik kartını görüyorsunuz.

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nde 1523 bitki türü var. Toplam bitki sayısıysa 50.000'den fazla. Bahçedeki her bitkiye bir "kimlik kartı" verilmiş. Kimlik kartlarında bitkinin numarası, adı, aile adı ve doğal olarak yetiştiği bölge yazılı. Bahçede kurutulmuş bitki koleksiyonu da var.

Nilüfer

Dağ muşmulası

Bahçede benzer özellik ve gereksinimlere sahip bitkiler için özel yaşam alanları oluşturulmuş. Örneğin kaya bahçesinde, dağlık bölgelerde doğal olarak yetişen dağ çamı, dağ muşmulası gibi bitkiler bulunuyor. Havuzların sakinleriyse renk renk nilüferler. Bir yerlere tırmanarak büyüyen sarılıcı bitkiler "kameriye" de denen çardağın üzerinde. Sarmaşık güller, arap yaseminleri, hanımelleri burada yaşıyorlar.

Etçil bitkiler ve taş otları, her yerde görülemeyecek ilginç bitki örneklerinden. Etçil bitkiler böcek yiyerek beslenirler. Bunların en ilginç "venüs sinekkapan" adı verilen tür. Yaydığı kokuyu alan sinekler

Taşotu

Botanik bahçelerinde farklı bitki türleri özel olarak yetiştirilir. Ayrıca bitkilerle ilgili araştırmalar ve eğitimler de yapılır. Dünya'nın farklı yerlerinde 2200 botanik bahçesi var.

yaprağına konduğunda, venüs yapraklarını hızla kapatır. Böylece onları yakalar. Taş otlarıysa doğada taşlık alanlarda yaşayan bitkiler. Görünümleri taşa o kadar çok benziyor ki, doğada bu bitkileri fark edebilmek çok zor. İlaç olarak kullanılan tıbbi bitkiler ve güzel kokulu bitkiler için de bahçede özel bir alan ayrılmış. Bahçenin en önemli koleksiyonu da "Türkiye'de yetişen soğanlı bitkiler"e ait. Lale, ters lale, sümbül, kardelen, çiğdem, müşkürüm ve süsen, bu koleksiyonun en bilinen örnekleri. Toprak altındaki soğanları, bu bitkilerin besin depoları. Bahçedeki soğanlı bitkiler yalnızca burada sözünü ettiklerimizle sınırlı değil. Diğer soğanlı bitkileri görmek için bahçeyi ziyaret etmenizi öneririz.

Venüs sinekkapan etçil bir bitki. Kokusuyla sinekleri kendine çekerek onları yakalıyor ve besin kaynağı olarak kullanıyor.

Bu zeytin ağacı 500 yaşında!

Bahçenin en yaşlısı bir zeytin ağacı. Aslında tek bir ağaçmış gibi görünmesine karşın birbirine sarılmış iki ağaçtan oluşuyor. 500 yaşındaki bu ağaç iki yıl öncesine değin Karamürsel’de yaşıyordu. Kesileceği öğrenilince bu ağacın bahçeye taşınmasına karar verildi. Kökleriyle birlikte topraktan çıkarılıp bahçeye dikildi. Görülmesi gereken

diğer bir ağaç da “mamut ağacı”. Mamut ağaçları Amerika’ya özgü. En önemli özellikleriyse dünyanın en uzun boylu bitkilerinden olmaları. Bahçedeki mamut ağacı henüz çok genç olduğundan boyu da çok kısa. Ancak büyüdüğünde boyu 120 metreye ulaşabilir. Bir de “Japon kiraz ağaçları” var. “Sakura” da denen bu ağaçlar meyve vermiyor. Ancak çiçek açtıklarında görülmeye değerler. Japon kiraz ağaçlarını çiçek açmışken görmek isterseniz, bahçeyi nisan-mayıs aylarında ziyaret etmenizi öneririz.

Bahçede dünyanın başka hiçbir yerinde doğal olarak yetişmeyip yalnızca Türkiye’ye özgü olan bitkiler de yetiştiriliyor. Bu bitkilerden bazıları, değişik etkenler nedeniyle yok olma tehdidi altındalar. Bu bitkiler botanik bahçesinde hem üretiliyor hem de koruma altında tutulmaya çalışılıyor. “Yanardöner”, “tülüşah”, “piyan” bunlardan yalnızca birkaçı. Papatyagiller ailesinden olan yanardöner, dünyada yalnızca Ankara’da yetişir. Kırmızı çiçekleri, güneşte pembeye ya da mora dönüştüğünden bu adı almış. Yanardöner, tohumla çoğalan tek yıllık bir bitki türü. Piyan, dünyada doğal olarak yalnızca Konya’da yetişiyor. Baklagiller

Bahçede yalnızca bitkiler yok. Havuzda pek çok kaz ve ördek de var. Kazlara yaklaştığınızda, koro halinde bağırmaya başlıyorlar. Kimseyi kendilerine yaklaştırmıyorlar. Kaz ve ördeklerden başka, bahçede 23 de arı kovanı var. Bu kovanların her birinde yaklaşık 50.000 arı bulunuyor. Çiçeklenme mevsiminde, balözü toplayan pek çok arıyı bahçede iş başında görebiliriz. Ayrıca kümeste tavuk, horoz, hindi ve güvercinler de var. Bir de tavuskuşları!..

ailesinin bir üyesi. Tülüşah da Konya'ya özgü bir bitki. Yanardönerle aynı aileden; yani onun yakın akrabası. Temmuz ayında açan sarı çiçekleri var. Bundan kısa bir süre öncesine kadar doğada çok sınırlı sayıda tülüşah kalmıştı. Bahçede tohumla üretilen tülüşahların bir kısmı geçtiğimiz nisan ayında Konya'ya götürülüp doğal ortamlarına dikildi. Tülüşah, artık doğada hızla çoğalıyor. Bitkilerin korunmasında herkesin yardım ve desteğine gereksinim var.

Tülüşah

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi'nin adresi:
Atatürk Mahallesi, Fatih Sultan Mehmet Caddesi,
TEM Otoyolu Anadolu Kavşağı, Ataşehir, 81120 İstanbul
Telefon: 0 216 456 44 37
Faks: 0216 456 44 38
Web sitesi: www.ngbb.gen.tr

Botanik bahçemize
hepinizi bekliyoruz.

Bahçede eğitimle oyun iç içe! Çocuklar çok farklı doğal ortamlarda yaşayan bitkileri bahçede bir arada görüyorlar. Kendilerine ayrılmış alanlarda bitki yetiştiriyorlar. Yetiştirdikleri ürünleri de, düzenledikleri hasat şöleniyle arkadaşlarıyla ve aileleriyle paylaşıyorlar.

Sanal Bir Botanik Bahçesi Kuralım

Sizlerle birlikte sanal bir "Botanik Bahçesi" kurmak istiyoruz. Sanal bahçemiz, web sitemizde (www.biltek.tubitak.gov.tr/cocuk) yer alacak. Sizlerden istediğimiz, bir bitkinin resmini yapıp, kimlik kartını yazmanız ve ardından da aşağıdaki adrese göndermeniz. Zengin bir botanik bahçesi kurabilmek için pek çok değişik türden bitkilere gereksinimimiz olduğunu unutmayın. Bitkinin kimlik kartını yazmak için İnternet'ten, ansiklopedilerden, konuyla ilgili kaynaklardan ya da uzmanlardan bilgi alabilirsiniz. Bitkilerin kimlik kartını bu örnekte gördüğünüz biçimde düzenleyebilirsiniz.

Dilan Bayındır